

LOKALAFDELINGEN I AARHUS KOMMUNE

Formand: Sebastian Jonshøj, Willemoesgade 10, 1, 8200 Aarhus N

Telefon: 6160 3401

E-Mail: jonshoej@gmail.com

Aarhus d. 5. august 2019

Til
Aarhus Kommune
Teknik og Miljø

Bemærkninger til *forslag til Planstrategi 2019*

I det følgende ønsker Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN) at bidrage med nogle overordnede betragtninger vedr. forslag til Planstrategi 2019. DN har derudover i særskilte hørings svar afgivet konkrete bemærkninger til følgende udvalgte temaplaner under Planstrategi 2019:

- *Omstilling til grøn energi*
- *Sammenhæng mellem naturområder*
- *Landskabet*
- *En grønnere by med mere blå*

Vækst vs. bæredygtighed

Som DN allerede påpegede i sit hørings svar til Planstrategi 2015, ser vi ikke vækst som et mål i sig selv. Målet må derimod være at skabe attraktive livsvilkår for kommunens borgere, og i den forbindelse kan vækst naturligvis være én blandt flere forudsætninger. Men så længe der fortsat eksisterer en entydig sammenhæng mellem vækstbestræbelser og materielt (over)forbrug, mellem produktion og forurening og mellem ekspansion af bebyggelse og reduktion af grønne frirum, synes det vanskeligt at forestille sig en balanceret og bæredygtig udvikling af fremtidens Aarhus. I en tid med stigende folkelig og politisk erkendelse af den menneskeskabte belastning af klima, natur og miljø, må en visionær strategi for de kommende årtiers byudvikling derfor nødvendigvis sigte imod en målrettet afkobling mellem øget vækst og belastning af naturgrundlaget. Dét, må være indbegrebet af *klog vækst*.

Præmissen

En afgørende præmis for alle kommunens planlægningsmæssige dispositioner – herunder også Planstrategi 2019 – er den nærmest eksplosive befolkningstilvækst. Det fremgår således af debatoplægget (s. 16), at det er kommunens ambition at nå 450.000 indbyggere i 2050. Betyder brugen af orden *ambition* og ikke *forventning*, at kommunen aktivt ønsker at tiltrække så mange mennesker som muligt? Eller betragtes tilvæksten som et uundgåeligt vilkår, en ekstern faktor, som man ikke har indflydelse på og blot – i bogstavelig forstand – kan forsøge at indrette sig efter? DN medgiver, at der kan være underliggende demografiske mekanismer som Aarhus næppe kan stilles til ansvar for, men en aktiv indsats for en øget tilflytning vil uundgåeligt indebære en øget affolkning af oplandet og en underminering af bestræbelserne på at opretholde liv i landets yderområder. Man kan spørge sig, om det i givet fald er en ansvarlig og bæredygtig politik, i det store perspektiv?

Naturen højt på dagsordenen

Byplanlægning kan udmærket sigte mod at imødekomme fremtidige aarhusianeres behov, men det bør ske på grundlag af behovet blandt de mennesker der bebor byen i

dag. Eller sagt på en anden måde synes det rimeligt at antage, at tilflyttere til byen vil prioritere og værdsætte de samme kvaliteter, som de mennesker, der allerede bor i Aarhus. Kommunens rundspørge blandt borgerne (s. 26) bekræfter – ikke overraskende – at naturen i denne sammenhæng spiller en afgørende rolle. Næst efter kulturliv, rangerer de adspurgte natur og grønne områder som det mest attraktive ved at bo i Aarhus, og især fremhæves den tæt forbundne kombination af byliv, skov og strand.

Fortætning som virkemiddel

DN vil i den forbindelse benytte anledningen til at præcisere vores holdning til fortætning, som det stadigt tilbagevendende columbusæg i byudviklingen.

Ud fra den betragtning, at byfortætning kan være med til at forhindre eller minimere inddragelse af natur i det åbne land, giver det god mening. Samtidig rummer den lodrette dimension og de mange tagflader også et stort, grønt potentiale, som – optimalt udnyttet – kan bidrage til både rigere biodiversitet, klimatilpasning og grønne opholdsrum for befolkningen. Men det er uacceptabelt, hvis fortætningen sker på bekostning af eksisterende natur og grønne områder, og hvis den fremmes ved uindfrie løfter om grønne nyetableringer. Byens borgere har krav på lettilgængelige grønne områder, og det fremgår desuden af den vedtagne Naturkvalitetsplan at "... *naturen og den biologiske mangfoldighed skal indgå som et styrkende element i kommunens planlægning, for eksempel af nye boligområder...*".

De oprindelige grønne områder er kendetegnet ved, at de ligger, hvor de har ligget i mange år, og derfor ikke burde repræsentere en overraskelse for byplanlæggere og – udviklere. Derimod bør de udgøre vitale nøgleelementer i byen, som planlægningen indledningsvis kan forholde sig til, og tage respektfuldt afsæt i. Eller, som kommunen selv erklærer: "*Kort sagt skal vi tænke byliv før byrum og byrum før bygninger*".

Fra ord til handling

Det er med forslag til Planstrategi 2019, som med de fleste lignende planer: Den rummer masser af fine formuleringer og fornemme hensigter. Man kan således vanskeligt erklære sig uenig i følgende udsagn på side 6: *Den mere kompakte by er den kloge strategi for Aarhus. Den giver mulighed for et stadigt mere levende bymiljø og den smukkeste natur beliggende helt tæt på. Den kompakte by gør afstandene kortere, giver mulighed for bæredygtige transportvalg og energiløsninger, og den giver mulighed for at udnytte arealressourcerne bedre og skabe nye sammenhænge og fællesskaber.*

Alligevel ser vi til stadighed, at det grønne og "unyttige" nedprioriteres i byudviklingen, selv når det i udgangspunktet fremgår som eksplicitte hensyn i lokalplansforslag, og vi ser kortsigtede indtjeningsmuligheder vinde over langsigtede helhedsløsninger. Det er ofte som om, at de nedfældede hensigter og mål ikke indgår i de afgørende realpolitiske beslutninger, eller tilsidesættes i 11. time af vanetænkning og profithensyn.

DN skal derfor indtrængende opfordre til, at kommunen med Planstrategi 2019 leverer på de florumvundne skåltaler og realiserer de mange gode og nødvendige tiltag, der skal danne grundlag for en bæredygtig udvikling af Aarhus. Samfundet står overfor enorme og presserende udfordringer, og kun hvis institutioner som Aarhus Kommune går forrest, er visionære og udviser omtanke, beslutsomhed og handlekraft, mobiliseres den folkelige opbakning og kollektive deltagelse, som er en afgørende forudsætning for at skabe en bæredygtig by og kommune.

Sebastian Jonshøj, formand